

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

**ПОСЛЕРЕВИЗИОНИ ИЗВЕШТАЈ О МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА
ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА „ПУТЕВИ СРБИЈЕ“,
БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА 282, 11050 БЕОГРАД
по ревизији сврсисходности пословања „Управљање информационим
системом ЈП Путеви Србије“**

Број: 400-162/2024-07/21
Београд, 6. фебруар 2025. године

Садржај:

1. УВОД.....	3
2. НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА.....	4
ПРИОРИТЕТ 2 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана.	4
2.1 ЈППС евидентира носиоце права ослобађања плаћања путарине на посебне листе, а не у систем за наплату путарине, због чега постоји ризик да се у кратком времену наплате не утврде тачни идентитети имаоца права и да се право додели погрешном кориснику чиме се може довести до умањења пословних прихода.	4
2.1.1 Опис несврсисходности.....	4
2.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	4
2.1.3 Оцена мера исправљања.....	4
2.2 Размена података између система за наплату путарина и финансијског информационог система се изводи мануелно што за последицу може имати отежано функционисање интерних контрола и створити ризик непоузданог извештавања.....	5
2.2.1 Опис несврсисходности.....	5
2.2.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	5
2.2.3 Оцена мера исправљања.....	5
2.3. Недостатак периодичних прегледа записа о догађајима (логова), ствара ризик да грешке у евидентирању не буду благовремено детектоване и исправљене и што може имати негативне последице на резултате пословања.	6
2.3.1 Опис несврсисходност.....	6
2.3.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	6
2.3.3 Оцена мера исправљања.....	6
2.4. Није израђена Процена утицаја на пословање због недоношења Стратегије управљања ризиком, услед чега нису ни утврђене безбедносне категорије и приоритети заштите информационе имовине што ствара ризик од непланираних расхода и издатака за мере заштите.	6
2.4.1. Опис несврсисходности.....	6
2.4.2. Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	7
2.4.3. Оцена мера исправљања.....	7
2.5. Није израђен План континуитета пословања због недостатка Процене утицаја на пословање, постојеће Упутство не дефинише потребан ниво доступности ИКТ система и подсистема, због чега постоји ризик да у случају штетног догађаја не дође до правилног реаговања, што може произвести нефункционисање и непланиране расходе и издатке за мере заштите.....	7
2.5.1 Опис несврсисходности.....	7
2.5.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	7
2.5.3 Оцена мера исправљања.....	8
2.6 Није донет План опоравка од хаварије за ИТ систем или подсистеме због недостатка Плана континуитета пословања, и непотпуно дефинисаних ИТ ризика, што у случају штетних догађаја може довести до неефикасног реаговања и нефункционисања система у дужем временском периоду.	8
2.6.1 Опис несврсисходности.....	8

2.6.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	8
2.6.3	Оцена мера исправљања.....	9
2.7	ЈППС нема План континуитета пословања у ванредним ситуацијама због неактивности надлежног органа за одређивање објеката критичне инфраструктуре у области саобраћаја стварајући ризик небезбедног управљања тајним подацима и неадекватног реаговања у заштити лица и имовине.	9
2.7.1	Опис несврсисходности.....	9
2.7.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	9
2.7.3	Оцена мера исправљања.....	9
2.8	Иако врши израду резервних копија ЈППС нема План израде резервних копија и не тестира исправност и могућности рестаурације сервера базе података, што ствара ризик да у случају потребе систем буде недоступан, изгуби више података од планираних и тиме угрози постизање пословних циљева.....	10
2.8.1	Опис несврсисходности.....	10
2.8.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	10
2.8.3	Оцена мера исправљања.....	10
ПРИОРИТЕТ 3 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до три године.		11
2.9.	ЈППС није донело Стратегију управљања ризиком којом се обухватају и ИТ ризици, иако на годишњем нивоу израђује прегледе ризика, што у случају инцидента може довести до изостанка правовремене реакције и санације негативних последица у виду смањења прихода и непланираних расхода.	11
2.9.1	Опис несврсисходности.....	11
2.9.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	11
2.9.3	Оцена мера исправљања.....	11
2.10	Ефикасност управљања ИТ имовином услед недостатка података о безбедносном аспекту и децентрализацији надлежности над мерама информационе заштите је умањена, услед чега се ствара ризик од неблагоприятне комуникације, успореног реаговања на малициозне нападе, могућег уништавања података и/или неовлашћеног објављивања података и информација.....	12
2.10.1	Опис несврсисходности.....	12
2.10.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	12
2.10.3	Оцена мера исправљања.....	12
2.11	ЈППС није у потпуности уредило управљање заштитом информација, података и докумената у информационом систему јер није обухватила све постојеће податке, системе и апликације, одредила степен тајности и мере заштите чиме је створило ризик неовлашћеног приступа, недозвољеног објављивања података, а што за последицу може имати непланиране расходе.	13
2.11.1	Опис несврсисходности.....	13
2.11.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	13
2.11.3	Оцена мера исправљања.....	13
3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА.....		14

1. УВОД

У извештају о ревизији сврсисходности пословања „Управљање информационим системом Јавног предузећа Путеви Србије“, број 400-162/2024-07/17 од 9. септембра 2024. године Државна ревизорска институција (у даљем тексту Институција) је навела налазе и закључке.

С обзиром да све откривене несврсисходности нису биле отклоњене у току ревизије, Институција је од субјекта ревизије јавног предузећа „Путеви Србије“ захтевала достављање одазивног извештаја.

Субјект ревизије је у остављеном року од 90 дана доставио одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице.

У одазивном извештају су приказане мере исправљања утврђених несврсисходности. У послеревизионом поступку смо прегледали одазивни извештај и оценили његову веродостојност и оценили да ли су мере исправљања задовољавајуће.

У овом извештају:

- приказујемо несврсисходности које су обелодањене у извештају о ревизији за које је захтевано предузимање мера исправљања,
- резимирамо предузете мере исправљања и
- дајемо мишљење о томе да ли су мере за исправљање стања, исказане у одазивном извештају, делимично задовољавајуће.

2. НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА

ПРИОРИТЕТ 2 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана.

2.1 ЈПРС евидентира носиоце права ослобађања плаћања путарине на посебне листе, а не у систем за наплату путарине, због чега постоји ризик да се у кратком времену наплате не утврде тачни идентитети имаоца права и да се право додели погрешном кориснику чиме се може довести до умањења пословних прихода.

2.1.1 Опис несврсисходности

На основу прикупљених података о проласцима возила кроз наплатне станице који су ослобођени наплате путарине за 2022. годину, утврђен је значајан број возила која немају евидентиране регистарске ознаке у евиденцији. Евиденција возила ослобођених плаћања или умањених износа путарине води се у посебној евиденцији ван система за наплату путарине и инкасанти морају након обављене категоризације возила наплатити или ослободити од наплате у кратком временском року. Право ослобађања или умањења се додељује непосредним увидом у видна обележја на возилу или увидом у Пропусницу, Дозволу или Претплатну карту, где у кратком временском року није у могућности да изврши проверу, основа, деонице, времена, категорије итд.

Како се евиденција возила и лица која остварују право на бесплатну путарину не води на јединствен начин, евиденција је нејасна, некомплетна и чију веродостојност не можемо потврдити. Тако постоји ризик од нетачних исказа и погрешна приказивања финансијских позиција, што може довести до погрешних пословних одлука. Систем интерне контроле не може обезбедити уверавање руководства да ће се циљеви и задаци пословања остварити на ефикасан и правилан начин, тако може изазвати последице по пословне резултате, смањењем пословних прихода и довести до доношења погрешних пословних одлука.

2.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да обезбеде претходно евидентирање лица/возила за ослобађање или умањење износа путарине у систем за наплату путарине.

У циљу реализације препоруке, Сектор за наплату путарине су у току припремне активности које ће процес издавања и коришћења дозвола и пропусница за бесплатан пролазак аутопутевима дигитализовати, односно исти ће бити имплементирани кроз активну платформу за интегрисану наплату путарине Toll4All. Припремни процеси подразумевају анализу актуелних пословних процедура, анализу постојећих база бесплатних корисника, припрему нових процедура за реиздавање дозвола и пропусница за бесплатан пролазак аутопутевима, као и подношење иницијативе за измену Закона о накнадама за коришћење јавних добара. Након имплементације свих активности, које су везане за бесплатне кориснике на платформу за интегрисану наплату путарине Toll4All, иста ће бити повезана са централном апликацијом за наплату путарине.

2.1.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.2 Размена података између система за наплату путарина и финансијског информационог система се изводи мануелно што за последицу може имати отежано функционисање интерних контрола и створити ризик непоузданог извештавања.

2.2.1 Опис несврсисходности

Како је систем наплате путарине развијан независно од пословног информационог система, са више добављача од којих ИМП има 78% наплатних рампи, а Орион Телеком 22%, и да је реч о независно развијеним технолошким решењима који раде у одвојеним рачунарским мрежама, потребно је прво објединити све податке. Потом у складу са рачуноводственим политикама и процесима, податке и документацију за формирање налога преузимати у пословни информациони систем предузећа Hermes-MEGA без ручног уноса, него у облику електронског документа. Након преузимања, формирања и књижења налога, податке и извештаје у систему наплате путарине треба заштити механизмом непорецивости. Тако обезбеђени извештаји на основу којих су вршена књижења се не могу накнадно мењати.

Тек тада ће систем интерне контроле обезбедити уверавање руководства да ће се циљеви и задаци пословања остварити на ефикасан и правилан начин, у противном, може изазвати негативне последице по пословне резултате, смањењем пословних прихода и последично, довести до доношења погрешних пословних одлука.

2.2.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да обезбеде размену података приликом преузимања налога из аналитике, обезбеде суштинску контролу и верификацију података за пријем у главну књигу.

У циљу реализације препоруке, Сектор за економско финансијске и комерцијалне послове у сарадњи са Сектором за наплату путарине, раде на успостављању система за финансијско материјално пословање (ERP), у складу са закљученим уговором. У току је анализа пословних процеса у циљу сагледавања потреба ЈПИС и прилагођавања функционалности будућег програма. Паралелни развој и повсзивање централизованог софтвера за наплату путарине и програма за финансијско материјално пословање (ERP), омогућиће аутоматизацију преузимања финансијских образаца.

2.2.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.3. Недостатак периодичних прегледа записа о догађајима (логова), ствара ризик да грешке у евидентирању не буду благовремено детектоване и исправљене и што може имати негативне последице на резултате пословања.

2.3.1 Опис несврсисходност

ИКТ систем ЈППС формира записе о догађајима (логови) где се евидентирају активности корисника, грешке, као и други догађаји у вези са информационом безбедношћу.

ЈППС је у Акту о безбедности информационо-комуникационог система од посебног значаја, одредила садржај записа које системи морају бележити о активностима корисника, али није успоставила процес периодичног прегледа.

Необављање ових контролних активности може омогућити злоупотребе у дужем временском периоду од периода извештавања чиме се ствара ризик да се корекције не могу исправити пре стварања финансијских последица.

2.3.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да успоставе механизам који обухвата уређивање процеса периодичне анализе Дневника активности корисника и извештавају о усаглашености са уређеним рачуноводственим процесима.

У циљу реализације препоруке, журнал активности рачуноводственог софтвера свакодневно се ажурирају и садрже дневно генерисане записе. Успоставити механизам аутоматизације процеса извештавања у форми која обезбеђује усаглашеност са рачуноводственим процесима.

2.3.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.4. Није израђена Процена утицаја на пословање због недоношења Стратегије управљања ризиком, услед чега нису ни утврђене безбедносне категорије и приоритети заштите информационе имовине што ствара ризик од непланираних расхода и издатака за мере заштите.

2.4.1. Опис несврсисходности

Утврђене безбедносне категорије информационе имовине ЈППС се заснивају на њиховом потенцијалном утицају на пословање, у случају неочекиваних догађаја који угрожавају информације и/или информационе системе који су потребни да ЈППС оствари пословне циљеве, заштити своју имовину, испуни своје прописане обавезе, настави редовно пословање и заштити запослене.

Ове активности омогућавају ЈППС да разуме своје слабости и да развије ефективну стратегије за умањење ризика и обезбеди континуитет пословања у случају прекида.

Услед не одређивања критичности по пословне процесе, њихов утицај на укупно пословање може доћи до већих расхода и издатака за примену заштитних мера него што је корист или утицај на пословни резултат.

2.4.2. Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да успоставе редовни процес Процене утицаја на пословање и о томе периодично извештавају управљачке органе.

У циљу реализације препоруке, у оквиру послова ИМС-а, идентификовани су кључни пословни процеси у предузећу од увођења стандарда ISO 9001 и редовно се ажурирају.

У Одељењу за ИМС и СППП најмање једном годишње ажурира се Регистар оперативних ризика препознатих на процесима, а на основу обрасца Преглед и оцена ризика, у сарадњи са руководиоцима организационих јединица/власника процеса.

У циљу да се препознају делови процеса чијим ремећењем може доћи до значајног утицаја на пословање, који представља ризик који је потребно третирати, власницима процеса је 25.9.2024. године, послат Упитник о ревизији докумената ИМС. Планом пословања за 2025.годину предвиђено је израда Плана континуитета у оквиру кога ће бити израђена Процена утицаја на пословање.

Измена Правилника о политикама управљања ризицима је у току.

2.4.3. Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.5. Није израђен План континуитета пословања због недостатка Процене утицаја на пословање, постојеће Упутство не дефинише потребан ниво доступности ИКТ система и подсистема, због чега постоји ризик да у случају штетног догађаја не дође до правилног реаговања, што може произвести нефункционисање и непланиране расходе и издатке за мере заштите.

2.5.1 Опис несврсисходности

Иако је ЈППС у доброј мери елиминисала ризике оперативним поступцима описаним у Упутству, поред допуне неопходно је да донесу документ на нивоу целокупног предузећа и да обухвате све системе.

Услед недостатка Процене утицаја на пословање као предуслова и недостатак свести о значају плана континуитета пословања и реаговања на штетне догађаје у складу са приоритетима по пословање ЈППС. Недостатком планских активности у случајевима реализације ризика у виду прекида дела пословних процеса може доћи до непланираних трошкова на санацији последице уместо превентивног деловања.

2.5.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да донесу План континуитета пословања, одреде лица и њихове обавезе у погледу периодичног тестирања, усклађивања и извештавања управљачких органа.

У циљу реализације препоруке, преглед и анализа постојећег стања израде резервних копија. Обука, истраживање и разговор са тренутним добављачима везано за чување резервних копија. Ажурирање листе важних система и података за које је потребно израђивати резервне копије.

Припрема документације за покретање ЈН, којом ћемо обезбедити услугу подршке у процесу дефинисања плана израде и тестирања резервних копија.

2.5.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.6 Није донет План опоравка од хаварије за ИТ систем или подсистеме због недостатка Плана континуитета пословања, и непотпуно дефинисаних ИТ ризика, што у случају штетних догађаја може довести до неефикасног реаговања и нефункционисања система у дужем временском периоду.

2.6.1 Опис несврсисходности

Садржај Плана се заснива на повезивању утицаја, и потенцијалне претње у облику ризика који може довести до хаварије и које мере тј. кораке треба да предузме тим за опоравак како би систем у што краћем року, уз што мање трошкове довели у исправно стање.

Избор сценарија је веома важан, у контексту ангажовања добављача, употребе клауд услуга, резервних делова, резервних дискова, доступности резервних копија, итд. Хипотетички, ако нам је рансомвер напад закључао сервер базе података, у плану ће писати, ко када и како ће опоравити систем, нпр. где се налазе резервни дискови, извршити замену са „криптованим“ дисковима (последича рансомвер напада), инсталирати оперативни систем, ажурирати, инсталирати сервер базе података, рестаурирати резервну копију, подесити све параметре система да би рачунарска апликација и корисници могли да му приступе, обавести власнике процеса, кључне/најважније кориснике система, утврде ажурност копије (да ли не достају неки подаци), обавесте кориснике о поновном уносу (ако не постоји други начин), и коначно обавесте сви корисници да могу несметано наставити са радом.

Како и у овом хипотетичком случају можемо видети да је реч о низу активности више лица и заинтересованих страна, поред плана неопходно је периодично тестирати исправност Плана и увежбавати активности пре него што се и догоди стварна хаварија или инцидент.

Као могућа последица недостатка периодичне провере Плана, план може постати неизводљив у планираном периоду и може довести до делимичног или трајног губитка података и апликација са не могућношћу опоравка целокупног система и обнављања пословања који се заснива на датом информационом систему.

2.6.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да донесу План опоравка од хаварије за ИТ систем и подсистеме, врше периодично тестирање и о томе извештавају управљачке органе.

У циљу реализације препоруке, преглед и анализа постојећег стања и дефинисаних индикатора који се прате.

Обука, истраживање и разговор са тренутним добављачима. Ажурирање листе индикатора кључних за динамичко управљање ризиком и информисање о стању безбедности ИТ система.

На основу добијених информација из претходних корака проценити да ли је потребно покретати ЈН или ангажовати консултанте по постојећим уговорима у циљу реализације активности:

Формирање извештаја о стању, информационе безбедности ЈППС.

Генерисање дневних, седмичних, месечних и годишњих извештаја о инцидентним појавама и критичним стањима система ЈППС.

2.6.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.7 ЈППС нема План континуитета пословања у ванредним ситуацијама због неактивности надлежног органа за одређивање објеката критичне инфраструктуре у области саобраћаја стварајући ризик небезбедног управљања тајним подацима и неадекватног реаговања у заштити лица и имовине.

2.7.1 Опис несврсисходности

Настанак ванредних услова и селидба на резервну локацију могу бити координирани са активностима надлежног министарства или покренути по плану, у којем јасно морају бити предвиђени ресурси и лица која ће бити ангажована на пословима селидбе.

Резервна локација мора да испуњава одређене критеријуме у складу са оцењеним нивоом критичне инфраструктуре.

ЈППС није донело План континуитета пословања у ванредним ситуацијама, тако да ни реаговање у циљу ублажавања последица техничких хаварија и природних катастрофа на објекте критичне инфраструктуре није дефинисано као ни увежбано.

Главни узрок недоношења Плана континуитета пословања у ванредним ситуацијама је да још увек није завршен поступак утврђивања критичне инфраструктуре у области саобраћаја. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре задужено је за идентификацију и одређивање критичне инфраструктуре у сектору саобраћаја

Због непланирања потребних ресурса и недовољне увежбаности ЈППС за случајеве ванредне ситуације, може доћи до угрожавања услова рада, здравља и живота грађана у делу или целој територији Републике Србије, све у складу са процењеним критеријумима из Уредбе.

2.7.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да у сарадњи са министарством надлежним за одређивање објеката критичне инфраструктуре у области саобраћаја, сачини Безбедносни план оператора за управљање ризиком и предвиди мере којима се обезбеђује обављање послова у ванредним околностима.

У циљу реализације препоруке, оформљен је тим за попис ИТ имовине чији је задатак комплетан попис ИТ имовине у оквиру надлежности Сектора за УИСС, а у циљу контроле и ажурирања постојећих база. Припрема документације за покретање ЈН за набавку поменутог софтвера. - Имплементација софтверског решења које ће обезбедити преглед ИТ имовине.

2.7.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.8 Иако врши израду резервних копија ЈППС нема План израде резервних копија и не тестира исправност и могућности рестаурације сервера базе података, што ствара ризик да у случају потребе систем буде недоступан, изгуби више података од планираних и тиме угрози постизање пословних циљева.

2.8.1 Опис несврсисходности

Ка што је наведено у налазу 1.1. недостатак Процене утицаја на пословање имало је за последицу да нису утврђени неопходни параметри да би могли израдити План израде резервних копија којим ће се периодично контролисати и исправност резервних копија.

Исправност резервних копија података до сада ни једном није тестирана, тако да није познато да ли омогућавају успешну рестаурацију снимљеног стања. Управљање резервним копијама података треба да обухвати поступке израде, чувања и тестирања ових копија, као и опоравка података и софтверских компонената, како би се омогућило поновно успостављање пословних процеса у оквиру циљног времена опоравка. Субјект ревизије треба да обезбеди да су резервне копије података ажурне и адекватно заштићене, а поступци опоравка тестирани и успешни.

Обавеза израде и чувања је неформално делегирана Секретаријату за опште послове и активности се не синхронизују. Може доћи до делимичног или трајног губитка података и апликација са не могућношћу опоравка целокупног система, обнављања пословања у ванредним ситуацијама.

2.8.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да донесу План израде и тестирања резервних копија, уреде процедуре усклађеног функционисања свих организационих делова у циљу смањења ризика од губитка података.

У циљу реализације препоруке, ажурирање постојеће процедуре и АКТА о безбедности информационо- комуникационог система уз подршку добављача. На основу достављеног акционог плана од стране свих организационих целина ЈППС биће формирана процедура о безбедности и заштити ИКТ система на нивоу предузећа.

Анализа гржишта, разговара са добављачима, припрема документације за ЈН, спровођење ЈН. Усвајање процедуре о безбедности и заштити ИКТ система.

2.8.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

ПРИОРИТЕТ 3 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до три године.

2.9. ЈППС није донело Стратегију управљања ризиком којом се обухватају и ИТ ризици, иако на годишњем нивоу израђује прегледе ризика, што у случају инцидената може довести до изостанка правовремене реакције и санације негативних последица у виду смањења прихода и непланираних расхода.

2.9.1 Опис несврсисходности

Одабране мере заштите су повезане са ризичним догађајем који може настати, као и са њима повезаним негативним финансијским последицама по пословање. Зато је неопходно да Регистар ризика обухвати и ИТ ризике, обзиром да се пословање не може ни замислити без употребе информационог система.

У оквиру налаза 2.1 дат је пример из праксе, где се види да у случају штетног догађаја, ЈППС треба да за систем и сваки подсистем одреди ниво доступности из табеле 2. Тај ниво доступности треба да обезбеде све имплементиране превентивне контроле, како опрема, комуникациона инфраструктура, увежбаност запослених, итд.

Главна последица непрепознавања ИТ ризика је неспремност на инциденте, непостојање превентивних мера које могу умањити или спречити негативне последице по функционисање информационог система, умањењем прихода и стварање непланираних расхода.

2.9.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да успоставе механизам динамичког управљања ризиком дефинисањем индикатора за дневно праћење стања и да редовно извештавају о стању информационе безбедности.

У циљу реализације препоруке, обука - упознавање са садржајем и циљевима плана континуитета пословања компаније, кроз истраживање теме на интернету и у доступној литератури.

Испитивање тржишта у циљу формирања техничке документације за покретање ЈН: размена информација са потенцијалним добављачима, организовање презентација како би се заинтересоване стране упознале са кључним факторима обезбеђења континуитета пословања ЈППС. Дефинисање пројектне документације и објављивање ЈН, у циљу ангажовања поузданог добављача који ће нам помоћи у изради плана континуитета пословања.

Именовати радни тим - лица која ће учествовати и пратити пројекат израде Плана континуитета пословања, спроводити и одржавати Плана континуитета пословања.

2.9.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.10 Ефикасност управљања ИТ имовином услед недостатка података о безбедносном аспекту и децентрализацији надлежности над мерама информационе заштите је умањена, услед чега се ствара ризик од неблаговремене комуникације, успореног реаговања на малициозне нападе, могућег уништавања података и/или неовлашћеног објављивања података и информација.

2.10.1 Опис несврсисходности

Оператор ИКТ система је дужан да идентификује и класификује информациона добра, односно средства и имовину, путем којих се врши израда, обрада, чување, пренос, брисање и уништавање података у ИКТ систему, изврши попис информационих добара, односно средстава и имовине, и успостави, одржава и редовно ажурира њихову евиденцију. Оператор ИКТ система је дужан да класификацију врши према степену осетљивости и критичности, узимајући у обзир могуће последице нарушавања поверљивости, интегритета и расположивости добара, да доследно примењује ту класификацију, као и да, у складу с тим, обезбеди адекватан ниво заштите ових добара. За свако информационо добро, односно средство и имовину, потребно је одредити задужено лице за њихову заштиту.

Приступ ИТ имовини (серверима, апликацијама, базама података итд.) од стране неауторизованих рачунара и корисника може довести до губитка података, неефикасне информационе заштите и застоја у раду, са последицом по приходе и стварањем непланираних расхода.

2.10.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да имплементирају механизам управљања ИТ имовином који ће обезбедити неопходне информације у циљу смањења ризика кроз централизацију надлежности над мерама информационе заштите.

У циљу реализације препоруке, обука - упознавање са садржајем и циљевима плана опоравка од хаварије за ИТ систем, кроз истраживање ове теме на интернету и у доступној литератури.

Идентификовање потенцијалних добављача, разговори, презентације. Истраживање тржишта и припрема документације у циљу добијања добављача који ће нам пружити подршку у процесу израде плана опоравка од хаварије.

Именовати радни тим - лица која ће учествовати и пратити пројекат израде Плана опоравка од хаварије за ИТ систем и подсистеме, спроводити и одржавати Плана опоравка од хаварије за ИТ систем и подсистеме.

2.10.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационим системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

2.11 ЈППС није у потпуности уредило управљање заштитом информација, података и докумената у информационом систему јер није обухватила све постојеће податке, системе и апликације, одредила степен тајности и мере заштите чиме је створило ризик неовлашћеног приступа, недозвољеног објављивања података, а што за последицу може имати непланиране расходе.

2.11.1 Опис несврсисходности

Ова процедура помаже ЈППС да умањи ризике, заштити своје ресурсе и одржи висок ниво безбедности информација, што је од суштинске важности за очување поверења корисника и пословних партнера. ЈППС је у Акту под ставом 2.6. описала шему класификације података у општем смислу наводећи три до четири нивоа поверљивости. Наводећи да класификација докумената мора бити усклађена са Процедуром о приступу посебно осетљивим подацима и информацијама у ИКТ систему. Које још нису дефинисане, попуњене за сву опрему, софтвер и кориснике, чиме се ЈППС излаже различитим ризицима који могу негативно утицати на њено пословање и заштиту информационе имовине.

Остварење ризика по ЈППС због некомплетног документовања активности може довести до проблема који могу утицати на различите аспекте пословања и то: немогућности функционисања система интерне контроле, смањења ефикасности и продуктивности, дуплирањем послова, грешкама и пропустима, кашњењу у остваривању циљева, повећању трошкова, губитком прихода, незадовољством корисника услуга, тужбама, казнама и другим правним последицама итд.

Неовлашћени приступ подацима, информацијама и документима, погрешно манипулисање, може имати за последицу недозвољено обелодањивање података и непланиране расходе судских поступака.

2.11.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Препорука: Да донесу Процедуру о безбедности и заштити ИКТ система на нивоу предузећа којом би се уредио процес заштите информација, података и докумената у складу и са степеном тајности у информационом систему у циљу јачања укупне безбедности пословања.

У циљу реализације препоруке, ступити у контакт са надлежним министарством, на основу препорука ДРИ тражити упутство о даљим корацима везаним за одређивање објеката критичне инфраструктуре. Обавити консултације и информисати све организационе целине у оквиру ЈП „Путеви Србије“. На основу добијених информација све организационе целине формирају план активности. Претпоставка:

да сваки сектор у оквиру ЈП „Путеви Србије“ дефинише предлог елемената критичне инфраструктуре.

Припрема документације за покретање ЈН, претпоставка: Требада постоји шири план који ће обухватити све аспекте, критичне инфраструктуре ЈППС, и ужи план везан за ИТ.

2.11.3 Оцена мера исправљања

Доказ: Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији Управљање информационом системом ЈП „Путеви Србије“

Описану меру исправљања оцењујемо као **делимично задовољавајућу**.

Објашњење: Јавно предузеће „Путеви Србије“ доставило је Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији и јасан план активности за спровођење истих.

3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА

Прегледали смо одазивни извештај, који је поднело јавно предузеће „Путеви Србије“. Оценили смо да је одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице Секретаријата за финансије, веродостојан.

Вредновање мера исправљања смо оценили на основу њиховог описа и достављене документације. Сматрамо да смо добили довољне и одговарајуће доказе да можемо изрећи оцену о мерама исправљања.

Оцењујемо, да су мере исправљања, описане у одазивном извештају који је поднео Субјект ревизије **делимично задовољавајуће**.

Напомена:

У складу са одредбама члана 37. Закона о Државној ревизорској институцији, а након истека рокова исказаним у одазивном извештају, потребно је да обавештавате Државну ревизорску институцију о предузетим мерама и активностима о отклањању откривених несврсисходности према роковима из одазивног извештаја и доставите одговарајуће доказе.

По истеку три године Државна ревизорска институција ће утврђивати ефекте остварене након спровођења препорука и отклањања откривених несврсисходности.

У ове ефекте укључиће се и ефекти које будете ви исказали предузетим мерама и активностима из одазивног извештаја.

Државна ревизорска институција ће наставити да прати отклањање откривених несврсисходности и периодично ће вам упућивати захтеве за доставу обавештења у складу са одредбама члана 37. Закона о Државној ревизорској институцији.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
6. фебруара 2025. године